

The article deals with the issue of interpreting the concept of “authentic materials”. The types of authentic materials with linguistic, cultural and everyday significance are outlined. The high informative level authentic materials is explained. The criteria for selecting authentic materials for teaching high school students are identified.

Key words: *authentic materials, texts, audio and video materials, native speaker, linguistic environment, criteria, semantic structure, foreign language learning.*

Доня В. А.

Запорізький національний університет

Науковий керівник – канд. пед. наук, доц. Горlach В. В.

<https://doi.org/10.33989/pnpri.791.c3295>

Професійна підготовка перекладачів польської мови у вітчизняних вищих навчальних закладах

Сучасна система вищої освіти, визначаючи напрями підготовки студентів та розробляючи освітні програми, орієнтується, перш за все, на потреби ринку праці, що слугує основним критерієм її ефективності та успішності. Розвиток вищої освіти передбачає взаємодію двох ключових суб'єктів – роботодавців та закладів вищої освіти, діяльність яких має бути спрямована на підготовку висококваліфікованих спеціалістів.

У сучасному світі переклад є однією з найбільш популярніших галузей, що користується попитом на ринку праці. Н. В. Зінукова (2014) зазначає, що, за оцінками фахівців, первинний етап активного розвитку перекладацької галузі відбувався у Сполучених Штатах Америки. Водночас сучасні трансформації глобального економічного середовища сприяли посиленню ролі Європи, що пояснюється її статусом перспективного багатомовного ринку. Подібні тенденції простежуються і в Азії, де спостерігається динамічне зростання перекладацького сектора.

Для міжкультурної комунікації переклад є одним із найпоширеніших способів взаємодії. У рамках міжкультурної комунікації він представляє собою опосередковане міжкультурне спілкування, у результаті якого утворюються тексти, які у структурному, змістовному та функціональному плані могли б стати повноцінною заміною тексту-оригіналу.

Перекладач виступає посередником між культурами, здійснюючи не лише мовну, а й концептуальну адаптацію тексту. Його завдання полягає в тому, щоб не просто передати інформацію, а й забезпечити її правильне розуміння з урахуванням культурних особливостей реципієнтів. Це зумовлює необхідність комплексної професійної підготовки, яка включає не лише досконале володіння двома або більше мовами, а й глибокі знання в галузі соціокультурних традицій, історії, політики та ментальних особливостей відповідних етносів.

У сучасному світі вивчення іноземних мов є необхідною частиною життя кожної людини. На це впливає, перш за все, глобалізація, яка призводить до

активного розвитку міжнародних взаємовідносин, міжкультурної комунікації та зміцнення контактів між країнами.

Ситуація, яка склалася в Україні у 2022 році, призвела до масової еміграції значної частини населення за кордон, зокрема до Польщі. Тому разом з цим значно зріс попит на вивчення польської мови.

Запровадження та поширення навчання польської мови допоможе сформувати розуміння та бачення культури Польщі, зміцнити контакти між українцями та поляками, розвитку взаємовідносин між двома країнами тощо.

Польська мова належить до мов національних меншин України та її вивчення щороку набирає все більшого розповсюдження. У закладах освіти все частіше на рівні з німецькою або французькою мовами польська вивчається як друга іноземна. На це неабиякий вплив має збільшення контактів між Польщею та Україною, що обумовлено економічними, політичними, культурними, історичними, туристичними, соціологічними чинниками.

Проаналізувавши ситуацію з професійною підготовкою перекладачів польської мови у вищих національних закладах України, ми можемо стверджувати, що на сьогоднішній день кількість університетів, що здійснюють підготовку за спеціальністю *035.033 Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно)*, перша – польська, є достатньою. Серед таких університетів можна зазначити Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Запорізький національний університет, Київський національний лінгвістичний університет, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Львівський національний університет імені Івана Франка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

Розглянувши деякі освітньо-професійні програми зазначених вище закладів освіти, ми дійшли висновку, що у більшості з них професійна підготовка перекладачів здійснюється у межах польської філології взагалі. Так, наприклад, у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника розроблена освітня програма “Польська мова і література та англійська мова”, яка спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців філологічного профілю, здатних аналізувати, оцінювати та створювати письмові і усні тексти різних жанрів, а також ефективно здійснювати міжкультурну комунікацію польською та англійською мовами.

Серед ключових переваг програми – інтеграція теоретичних знань та практичних навичок, що підтверджується можливістю складання сертифікаційного іспиту для підтвердження рівня B2 за Загальноєвропейськими рекомендаціями. Програма забезпечує співпрацю з провідними польськими вишами, що дозволяє студентам проходити семестрове навчання за кордоном, брати участь у літніх мовних школах, мовних та перекладацьких конкурсах, а також у міжнародних освітніх проєктах (NAWA).

Реалізація даної програми сприяє вирішенню завдань регіональної стратегії розвитку міжнародного співробітництва, забезпечуючи потребу в професійних перекладачах для зміцнення транскордонних зв'язків.

Запорізький національний університет у рамках спеціалізації “035.033 Філологія. Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська” має освітньо-професійну програму для підготовки перекладачів польської мови під назвою “Польський переклад та міжкультурна комунікація”. На відміну від інших розглянутих нами програм, де переклад є лише частиною навчального процесу, тут основний фокус уваги приділяється власне перекладознавству та його взаємозв’язку з міжкультурною комунікацією.

Особливістю програми є її інтегральний підхід, що поєднує ґрунтовну теоретичну філологічну підготовку з практичним освоєнням перекладацьких навичок, зокрема усного та письмового перекладу текстів різних жанрів. Це забезпечує глибоке опанування польською мовою та формування компетентностей, необхідних для організації ефективної міжкультурної комунікації.

Унікальність програми визначається також її орієнтацією на розвиток комунікативних та організаційних компетентностей, включаючи набуття соціально-ділових умінь та soft skills через активну участь у науково-практичних заходах, навчальних проєктах, академічній мобільності та стажуваннях у партнерських польських закладах вищої освіти. Завдяки цьому програма відповідає сучасним вимогам регіонального ринку праці та сприяє підготовці висококваліфікованих перекладачів-полоністів, здатних вирішувати складні професійні завдання у сфері міжкультурної комунікації.

Отже, на підставі розглянутих та проаналізованих нами освітніх програм, можна зробити висновок, що у більшості навчальних закладах професійна підготовка перекладача польської мови здійснюється у рамках філології взагалі. Це може свідчити про те, що станом на сьогодні в Україні майбутній перекладач польської мови має здобувати знання не тільки у галузі перекладознавства, але і бути фахівцем у питаннях з мовознавства, літературознавства, культурології і інших сумісних науках. Окрім того, університети мають велику кількість можливості співпраці із польськими вищими навчальними закладами для розвитку професіоналізму та набуття досвіду у сфері перекладу майбутніх перекладачів польської мови.

Література

Гавриш, М. М. (2015). Переклад як різновид міжкультурної комунікації (деякі аспекти проблеми) (с. 36–41). *Лінгвокультурний дискурс у парадигмі професійної освіти: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (5 берез. 2015 р.), Київ*.

Зінукова, Н. В. (2014). Професійна підготовка перекладачів у сучасних умовах: вимоги ринку перекладацьких послуг (с. 42–47). *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки, № 2 (8)*.

Освітньо-професійна програма “Польський переклад та міжкультурна комунікація” Запорізького національного університету. Відновлено з https://www.znu.edu.ua/opp/bak/fuf/opp_per-pl_23.pdf

Освітньо-професійна програма “Польська мова і література та англійська мова” Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Відновлено з <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2024/09/035-033-op-filolohiia-pml-bac-2024.pdf>

Valeriia Donia
Zaporizhzhia National University
Professional Preparation of Polish Language Translators
in Ukrainian Higher Educational Institutions

This article describes and analyses the situation with educational and professional programmes of Ukrainian higher education institutions for training Polish language translators.

Key words: *education in Ukraine, Polish language translators, educational and professional programmes.*

Настечко С. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Науковий керівник – канд. пед. наук, доц. Орлова О. В.

<https://doi.org/10.33989/pnpu.791.c3296>

**Типологія наукових досліджень із зарубіжної літератури в системі
Малої академії наук України**

Концепцією НУШ визначені нагальні завдання, які слугують трансформації освіти відповідно до викликів сучасного світу. Одна з них – розвиток теоретичних і практичних умінь дослідницького пошуку, формування природничо-наукового світогляду за допомогою активних методів навчання, формування здатності до творчо-пошукової діяльності (“Державний стандарт базової середньої освіти”, 2020). Написання наукових робіт для конкурсів Малої академії наук України – один з дієвих шляхів розвитку творчої та наукової діяльності старшокласників, який набуває широкої популярності серед учителів та учнів старшої (профільної) школи. Процес роботи над науковим дослідженням, етапи захисту роботи потребують сучасного аналізу, зокрема в період, коли старша школа переходить на принципи та засади Нової української школи.

Дослідницька діяльність старшокласників – один з провідних методів навчальної діяльності, який удосконалює вміння аналізувати наукову літературу з предмета, працювати з довідниковою та художньою літературою, вчить логічному викладу теоретичного матеріалу та власних напрацювань і висновків, сприяє виробленню навичок літературного аналізу, дослідженню теоретичних та мистецьких явищ у єдності форми та змісту, а також розвиває творчі та комунікативні здібності. Дослідницька діяльність є вищою формою самоосвіти та саморозвитку, оскільки вимагає систематичної роботи над певною темою, занурення в наукову літературу та самостійного пошуку новизни досліджуваної проблеми та практичного її застосування. Як зазначає О. Ісаєва: “Наукова робота з літератури, підготовлена в системі МАН України – це творча наукова робота учня, яка виконується самостійно і базується на знаннях, вміннях і навичках, здобутих під час шкільного та позашкільного вивчення літератури” (Ісаєва, 2006, с. 42). Полтавське територіальне відділення МАН у секціях літературознавства – одне з потужних в Україні. Починаючи з 2010 року юні науковці-переможці обласних конкурсів-захистів посідають призові місця на III Всеукраїнському